

גליון קנין תורה

בנשיאות כ"ק מו"ר אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י חבורת קנין תורה

בעזה"ש"ת

נציב חודש אדר

הנגיד הנכבד והמפואר

מו"ה **יחיאל מיכל ראזנבערג** הי"ו

לעיי"נ חותנו הרבני החסיד המפורסם

מוה"ר **יוסף שמואל** ב"ר מתתיהו **לאנדוי** ע"ה

מסכת קידושין
גליון י"ח
פ' תשא תשע"ה

שינון לחזרה
עמוד א'
שאלות ותשובות
עמוד ה'

שינון לחזרה

תמצית שקלא וטריא עם ביאורים והערות

דף ס"ה ע"א – דף ס"ו ע"ב

[שאומר לאשה קדשתך שאינו נאמן לאוסרה בקרובין] הו"א גברא לא איכפת ליה ולאסור עצמו בקרובותיה חנם, מאחר שאינו נאסר גם אבולו עלמא [ומקרי ואמר] [שקדשה אפי"פ שלא קדשה], אבל אשה שאמרה קדשתני [ואסרה נפשה אבולו עלמא עד שיתן לה גט] אי לאו דקים לה שקדשה לא הות אמרה, ותהא נאמנת אף עליו לאוסרו בקרובותיה [אפילו לא נתן לה גט], קמ"ל [דמי שאסר עצמו בדיבורו נאסר ומוי שלא אסר עצמו אינו נאסר].

♦ **הוא אומר קדשתך והיא אומרת לא קידשת אלא בתי,** הוא אסור בקרובות האם [דשוניהו עליה התיכה דאיסורא בהודאתו] והאם מותרת בקרוביו [ושאינו נאמן לאוסרם עליה]. הוא מותר בקרובות הבת [שהרי לא הודה עלי' אלא על אמה], והבת מותרת בקרוביו; דדוקא אב הימניה רחמנא להעיד על בתו ולא אם על בתה. וצריכא, דהוה אמינא דילמא על כל פנים מדרבנן הימניה לאם להעיד על בתה [ותהא הבת צריכה גט וממילא תאסר בקרוביו] קמ"ל.

♦ **הוא אומר קדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשת אלא אותי,** הוא אסור בקרובות הבת [דשוניהו עליה התיכה דאיסורא בהודאתו] והבת מותרת בקרוביו [ושאינו נאמן לאוסרם עליה], הוא מותר בקרובות האם [שהרי לא הודה על האם אלא על בתה] והאם אסורה בקרוביו [דשוניהו עליה התיכה דאיסורא בהודאתה]. ולא אשמעינן מידי בבבא זו, אלא אידי דתנא הא [הוא אומר קדשתך והיא אומרת לא קדשת אלא בתי] תנא נמי הא.

עד אחד בקידושין

♦ **האומר שקידש אשה ואין לו עדות כלל,** לכולי עלמא אין חוששין לקידושיו, ולא דמי לממוז דאמרינן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי [דכתיב 'אשר יאמר כי הוא זה' הרי שסמכנין על מקצת הודאתו], דשאני התם שאינו חב לאחרים בהודאתו [שאין נפסד אלא הוא], מה שאין כן בקידושין דקא חייב לאהרינן בהודאתו [שקרובותיה נאסרו בו וקרוביו נאסרין בה].

מראי מקומות לתוספות

דף ס"ה ע"ב: ד"ה אמר לו עד אחד, ד"ה ומנא מונא.
דף ס"ו ע"א: ד"ה אמר אצ"י היא היא, ד"ה רצא אמר.
דף ס"ו ע"ב: ד"ה אמר רבי טרפון.

דף ס"ה

שו"ת אנפשיה חתיכה דאיסורא

♦ **האומר לאשה קדשתך והיא אומרת לא קדשתני,** הוא אסור בקרובותיה [דשוניהו עליה התיכה דאיסורא בהודאתו] והיא מותרת לקרוביו [ושאינו נאמן לאוסרם עליה], ואין מבקשין ממנו ליתן לה גט וכל שכן שאין כופין אותו [ושהרי האשה אינה צריכה גט ומותרת בקרוביו, ואם יתן לה גט תאסר לינשא לאחיו דהויא לה גרושת אחיו].

♦ **היא אומרת קדשתני והוא אומר לא קדשתך;** אם אינו נותן לה גט, הוא מותר בקרובותיה [שאינה נאמנת לאוסרם עליה] והיא אסורה אבולו עלמא [וכדין אשת איש, דשו"ת אנפשיה חתיכה דאיסורא]. אם נותן לה גט, נאסר הוא בקרובותיה [וכגון אמה ואחותה דהויא לה אם או אחות גרושתו] והיא אסורה בקרוביו.

מיהו אין כופין אותו ליתן לה גט, אלא מבקשין [ושצריך בקשה לאסור עצמו בקרובותיה כדי להתירה לינשא הואיל ואין הפץ בה]. אם ביקשו והסכים ליתן גט, אינו צריך ליתן לה כתובה [ודלפי דבריו מעולם לא קידשה ולא נתן לה גט אלא כדי להתירה לינשא], אבל אם נתן גט מעצמו [וכלא בקשה] כופין אותו ליתן לה כתובה [ודגלי דעתיה שקדשה, וארוסה יש לה כתובה].

– צריך לאשמעינן שאשה אינה יכולה לאסור אותו בדיבורה [אף שכבר אשמעינן דאיש אינו יכול לאסור אותה בדיבורו] דאי אשמעינן רק באיש

דלא אמרינן הן הן עדי יהוד הן הן עדי ביאה מאחר שאין לבו גם בה.

(ג) דתניא שנים שבאו ממדינת הים ואשה עמהם וחבילה עמהם, זה אומר זו אשתי וזה עבדי וזה חבילתי, וזה אומר זו אשתי וזה עבדי וזה חבילתי, ואשה אומרת אלו שני עבדי וחבילה שלי, צריכה שני גיטין וקס"ד הווששין לדבריהם שאמרו זו אשתי ולכך צריכה גם משניהן כדי להתירה לנישואין וגובה כתובתה מן החבילה והמותר יהא מוטל בספק עד שיבא אליהו; על כרחך לא מיירי בדאיכא ב' עדים לזה וב' עדים לזה, דאם כן מי מצית אמרה אלו שני עבדי וחבילה שלי והא איכא סהדי לכל חד מניהו שהחבילה שלו ודלא כמענתה², ואף דכתובתה מוטל יכולה לגבות מן החבילה אף לפי דבריהם שהרי מגרשין אותה ומט"נ יש לה כתובה, מ"ט עיקר הקושיא הוא על מותר החבילה למה מחוקקין לה בה מספק, דכיון דלפי דברי העדים לית לאשה בחבילה כלום, לא יהא ספק על המותר אלא בין שני האנשים ולא האשה; רש"י וריטב"א, אלא לאו מיירי דאיכא עד אחד ולכל אחד מהן, ושמע מינה דאפילו אם אינה מודה לו צריכה מהן גט.

ומדחה, דליכא לאוקמי שיש עד אחד לכל אחד מהן ולכך צריכה מהן גט, דהא הווי ליה עד אחד בהכחשה ושהרי כל עד יש לו עד המכחישו ולכו"ע אינו נאמן. אלא לעולם מיירי דליכא עדים כלל, ובאמת מותרת לעלמא בלא גט וואו החבילה כולה מונחת עד שיבא אליהו והוי ספק בין שלשתן מאחר שכל אחד אומר כולה שלי, וברייתא אתא אשמעינן שאם באו שניהם מעצמן ליתן לה גט, אז הגט מביאתה לידי גיבוי כתובה מן החבילה ממה נפשך (אם של זה הוא הרי מייחב לה כתובה על פיו, וכן זה, וכל שכן לדבריה שכל החבילה שלה), וקמשמע לן דס"ל כר' מאיר דמטלטלי משתעבדי לכתובה (ודלא כרבנן דס"ל מטלטלי לא משתעבדי לכתובה).

עד אחד בממון

מר זוטרא ורב אדא סבא בני דרב מרי בר איסור חלקו נכסיו ביניהם, ושאלו מרב אשי אם צריכים לחלוק בפני עדים; מי אמרינן מה שהצריכה רחמנא ב' עדים כדכתיב 'על פי שנים עדים יקום דבר' הוא רק משום דאי בעי למיהדר (ולומר לא כך היה) לא מצי הדרי בהו (ולפי"ז אנו אין אנו שקרנים ולא הדרין בן ואין אנו צריכים עדים), או דילמא לא מקיימא מילתא אלא בסהדי (ואפילו הם מודים אין דבריהם קיימים אלא בעדים, ואם יחלקו בלא עדים נמצא אין חילוקם כלום וכל אחד מחזיק בשל חבירו).

א. ע"י ריטב"א לאין להקשות הא הא עדות מוכחשת היא וכמאן דליתנהו דמי כמזוזאר 33"3 (דף 68), דשאלו הכא דכולהו מודו לית לאשה צמבילה כלום, ומיון דק לא קגאל דלית בהו כח אמת דלקיטת דמסהדי בקושטא ומסימני (וע"ע גרש"ב).

ב. קשה למה לא חוקיימנא גדלית לה נמי סהדי על טענתה (דלא ידה שיה עמהם ומלא למימי מהן ממה נפשך). ומיין ריטב"א, דמדלל קמי צברייתא שניהם לריכס שטר שחרור זה מזה וגם שטר שחרור מהאשה, משמע שאין כאן עדים על טענת 'עבדי' (שכל אחד טוען על חבירו וגם האשה טוענת על שניהם), ואין להן עדים אלא על מה שטענו כל אחד שהאשה מקודשת להן (מיסה עין גרש"ב) מה שהקשה על תיורן וסן. ובר"ש ש' חירן, דאי מיירי דהו סהדי גם לדידה הו"ל להצרייתא לפרוש בהדיא, דלשון 'אשה אומרת' ארצה משמע דלומרת בעצמה בלא עדים, דבשלמא אינה דלמני כל אחד ו' אשתי' וכיון דקידושין אינו אלא בעדים מסתמא הציאוס, משא"כ טענתא דידה לא איתרעא לעדים כלל.

וכן המקדש בעד אחד ואין שניהם מודים, ולדברי העדה, לכולי עלמא אין הווששין לקידושין (ולכו"ע אין עד אחד נאמן בלא הודאת אחד מהם).

* המקדש אשה בעד אחד ושניהם מודים; לרב פפא הווששין

לקדושין (דס"ל הא דאין הווששין לעד א' משום דלא מהימן והכא הא הימנחו), לרב יהודה אין ולא ורפאי בידיה, אבל לרב נחמן אמר שמואל ולרב ולרב כהנא ואיכא דאמרי אף לרבי אין הווששין לקדושין, דילפינן גזירה שוה 'דבר דבר' ממומון (כתיב בעריות 'ערות דבר', וכתיב בממון 'על פי שנים עדים יקום דבר') שאין קדושין חלים בלא שני עדים.

ומקשה הגמרא ג' קושיות למאן דאמר אין הווששין לקידושין, אבל כולם נדחין:

(א) במתניתין קתני האומר לאשה קדשתך והיא אומרת לא

קדשתני הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו; על כרחך לא מיירי בדאיכא שני עדים דאם כן אמאי מותרת בקרוביו, וגם לא מיירי בדליכא עדים כלל דאם כן לא היה נאסר בקרובותיה ואף על פי שמודה שקידשה, דלכולי עלמא לא אולינן בתר הודאת בעל דין עצמו בלי עדות כלל מאחר שהב הודאתו לחבריו וכנ"ל, אלא לאו מיירי דאיכא עד אחד ומדקתני הוא אסור בקרובותיה אלמא זה שמודה לו נאסר החשיב עד אחד לאיתפוס קדושין קמיהו.

ומדחה, דמיירי שאמר לה קדשתך בפני פלוני ופלוני והלכו

להם למדינת הים (ולפי דברי הווי להו קידושין גמורין בפני ב' עדים ונאמן הוא לאסור את עצמו, אבל לעולם כשמקדש בעד אחד אף אם שניהם מודים אין הווששין דאין קדושין חלים אלא בכ' עדים).

(ב) תנן המגרש את אשתו ולנה עמו בפודנקי, לבית שמאי

אינה צריכה הימנו גט שני ולבית הלל צריכה הימנו גט שני והווששין שנתקדשה לו עכשיו פעם שנית בכיאהו; על כרחך לא מיירי דאיכא עדים (שנתקדשה בכיאהו) דאם כן מאי מעמייהו דבית שמאי, וגם לא מיירי בדליכא עדים כלל דאם כן מאי מעמייהו דבית הלל, אלא לאו דאיכא עד אחד (שמעיד שקידשה בכיאה, ושניהם מודים לדברי העד; כ"ש ס"ל דאע"פ שהעד נאמן מ"ט אין קדושין חלים בלא ב' עדים, וכ"ה ס"ל דלא בעינן שני עדים בקידושין, וא"כ קשיא למ"ד אין הווששין לקדושין דנמצא דאתא כבית שמאי).

ומדחה דליכא לאוקמי הכי, דאם כן קשיא סיפא דקתני שאם

נתגרשה מן האירוסין מודים בית הלל שאין צריכה גט שני מפני שאין לבו גם בה, ואי סלקא דעתך דמיירי בדאיכא עד אחד (וסבירא להו לבית הלל דעד אחד מהימן כששניהם מודים) אם כן מה לי מן האירוסין מה לי מן הנשואין. אלא לעולם מודים בית הלל שאין קדושין חלים בלא שני עדים, והכא מיירי דאיכא רק עדי יהוד ולא עדי ביאה; בית שמאי סברי לא אמרינן הן הן עדי יהוד הן הן עדי ביאה וכיון דליכא עדי ביאה נמצא הווי קדושין בלא עדים ולא חלים ולכך אין צריכה הימנו גט שני, ובית הלל סברי דאמרינן הן הן עדי יהוד הן הן עדי ביאה (דמשראה שנתיהדה עמו אין צריך להעיד על הביאה דכיון דלבו גם בה מחוקקין אותו בחוקת שבא עליה לשם קידושין). אבל אם נתגרשה מן האירוסין מודים בית הלל

גליץ קנין תורה

נאמן, דהוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים¹.

א – אביי הביא ב' ראיות לדבריו: (א) מעשה בסומא שהיה רגיל לסדר ברייתות לפני שמואל ויום אחד איחר לבוא ולעת הקבוע לו לפני שמואל, שלח שמואל שליח אחריו (שימיהו לבא) ובעת שהלך השליח בדרך אחד ולבית הסומא הלך הסומא בדרך אחרת (לבית מדרשו של שמואל), כשחזר השליח (מבית הסומא) העיד להסומא על אשתו שזינתה (באותה עת שלא הי' הסומא בביתו), בא הסומא לפני שמואל לשאול מה דינו ואם מותרת לו, והשיב לו שמואל, אם שליח זה מהימן לך זיל אפקה ואם אינו מהימן לך לא תפיק. והבין אביי הכוונה שאם השליח מהימן כשאר עד אחד (ודידע בו שאינו מפסולי עדות וכגון שאינו גולן) זיל אפקה, אלמא אפילו בעד אחד הואיל ושתק הסומא (ולא הכחיש את העד) נאמן העד לאסור אשתו עליו.

ב – ומדחה רבא, דלעולם מעיקר הדין אינו חייב להוציאה בכל גוונא ואפילו כשהוא כשר כשאר עד אחד, ושמואל לצאת דיני שמים קאמר, שאם היה אותו עד מוחזק בעיניו להיות נאמן בשני עדים חייב מדיני שמים להוציאה (וליתן לה כתובה, אבל בי"ד ודאי לא יהיו מוציאין אותה מתחת ידו בכל גוונא כיון שאינו אלא עד אחד; עיי' תורה"ז¹).

ב – מעשה בינאי המלך שהלך למדינה הנקרא כוחלית שבמדבר וכבש שם ס' כרכים, ובהזרתו שמה שמחה גדולה וקרא לכל חכמי ישראל ואמר להם 'אבותינו היו אוכלים מלוחים' (מיני ירקות הם והוא מאכל עניים) בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש והשני, משום שהיו עניים והיו מוציאין הוצאות במלאכת הבנין אף אנו מלוחים זכר לאבותינו' (פי' זכר לעוני אבותינו ולהודות לד' שעכשו הצליחנו והעשירנו), והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו. הי' שם אדם אחד איש ליץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו, ואמר לינאי המלך שהפרושים (החכמי ישראל) באמת שונאים את המלך ואינם שמוחים בשמחתו, שאל לו ינאי מה יעשה ולכרר שכן הוא, השיב אלעזר שיתן הציץ בין עיניו (ושהיה ינאי כהן גדול²) ואז יראה שהחכמים ימחו בו

האמת, וזה סבר אביי דקני בעד אחד לאוסרה עליו כל שהבעל אינו מכחשו (מסופס ד"ה אמר אביי עין סע).

1. רש"י פי' לעיל (ד"ה וזכר) דטעמא דכל הי' דעד אחד נאמן כשהוא שותק הוא מטעם דשתיקתו כהודאה היא, ומשמע דגם הכא הוי שתיקתו כהודאה, ולפי"ז הקשו הסוס' (ד"ה רבא) דהא דלמחר רבא כאן שאין העד נאמן לאוסרה, דאם אמנם אין דבר שבערוה פחות משנים, מ"מ מאחר שהבעל שותק ושתיקה כהודאה דמיא למה לא תאסר עליו, וכי לא יוכל לעשותה עליו חתימה דאוסרה. ומנחם זה חלקו מוס' על פרש"י בכל הסוגיא (עיי' בתוס' ה"א"ש ופ"ה ר"אש"ש), דטעמא דשותק מהימן, לא משום דשתיקתו עבדא ליה הודאה גמורה, אלא דלמדין שראה רגלים לדבר שהוא כדברי העד ולפיכך שתיקתו, הילכך עיי' רגלים לדבר ציוד עס עדות העד הוא דאסרין בשאר איסורין, ולענין אכילת חלב נמי מביא קרבן, אבל בדבר שבערוה קסבר רבא דלא אסרין ברגלים לדבר כי האי, דלא האמינה תורה עד אחד בציבור ערוה אלא אם קינא לה ונסמרה מחלה דאיכא רגלים לדבר טובא.

2. ודוקא אם העד נאמן עליו כשנים, הא כל שאינו נאמן אצלו לכל דבר כשנים, אפילו היה מוחזק לו בכשר והגון אינו כלום, ואפילו שתיק לו וגם הוא מאמין בענין צדק לבו שכן הוא מ"מ אינו יכול להושיא אף לאלת ידי שמים, כיון שאינו מאמינו כשנים (מא"י ע"ה).

3. עיי' תוס' ה"א"ש וריב"ב"א דינאי האמור כאן לאו היינו ינאי המלך האמור במסכת יבמות (דף ס"ה), אלא הוא ינאי האמור במס' נדרות (דף ע"ג) שנקרא ג"כ יומאן כהן גדול ששימש

השיב להם רב אשי דלא איברו סהדי אלא לשקרי (ומטילא הני בנים שחולקים בין עצמם ומאמינים זה לזה אינם צריכים עדים).

העדות עד אחד והוא שותק

• בשלש מקומות מצינו לענין עד אחד שמעיד ובעל הדין שותק דהוי שתיקתו הודאה (עיי' להלן הערה 1):

א – עד אחד אומר אכלת חלב (בשוגג וחייב אתה קרבן) והלה אומר לא אכלתי, פטור ודכתיב 'או הודע אליו המאת' ולא שידועוהו אחרים והוא מכחיש¹, אבל אם אמר לו עד אחד אכלת חלב, והלה שותק, העד נאמן וכשר הקרבן.

ב – עד אחד אומר נטמאו טהרותיך, והלה אומר לא נטמאו, הרי הן טהורים. משמע דטעמא (שהן טהורים) מפני שהלה מכחישו, הא אם שתק מהימן העד.

ג – אמר לו עד אחד שורך נרבע (ומטילא הוא אסור להקרבן) והלה שותק, נאמן.

דף ס"ז

יצריכא לאשמעינן בכולהו דשתיקתו הודאה, דאי אשמעינן רק קמייתא הו"א התם הוא דהוי הודאה דאי לאו דקים ליה בנפשיה שאכל לא הוי שותק כדי שלא להביא חולין בעזרה, אבל נטמאו טהרותיך לעולם לאו הודאה היא (והיו מותרים אף לטהורים) דהאי דשתיק משום דלא איכפת ליה להכחישו דסבר הוי ליה בימי טומאתו, קמ"ל. ואי אשמעינן הא הו"א דהכא הוי הודאה (דאי לאו דקים ליה שננטמו לא הוי שותק) משום דקא מפסיד ליה בימי טהרתו, אבל שורו נרבע לעולם לאו הודאה היא (ומותר להקרבן) דהאי דשתיק משום דלא איכפת ליה להכחישו (וכי שלא תאסר בהקרבן) דמימר אמר כל השוורים לאו לגבי מזבח קיימי, קמ"ל.

נאמנות עד אחד בדבר ערוה לפסול

• אמר לו עד אחד אשתך זינתה והוא שותק; לאביי נאמן העד לאוסרה עליו (והואיל והלה שותק ואינו מכחישו¹), לרבא אין העד

ג. כן פרש"י, ומשמע שאם לא הכחישו אלא אמר איני יודע יהיה העד נאמן והקרבן כשר. מיהו עיי' בתוס' (ד"ה אמר ר"ה ות"ה) דאף כשאמר איני יודע אין העד נאמן לחייבו קרבן דבעינן דוקא 'הודע אליו' ולא שידועוהו אחרים. ופרש"י קאת ז"ע, דהא בעינן לומר כאן דהוי שתיקתו כהודאה (לפי פרש"י בכל הסוגיא), ולפרש"י כאן לא בעינן שידעה אלא כני כמה שאינו מכחישו.

ד. כ"ה גירסא שפנינו וכן גרס בהרשב"ה, מיהו עיי' בהרשב"א שגרס 'עד אחד אומר נטמאת והלה אומר לא נטמאתי טהורי, ולפי"ז הנידון על ציאת מקדש בטומאה אם חייב קרבן או לא. ולפי גירסתנו אמי שפיר הא דאמרי' לקמן 'וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא אי לאו דקים ליה בנפשיה דאכל חולין בעזרה לא מיימי חלב נטמאו טהרותיך' וכו', אבל לגירסת ה"הרשב"א ז"ע דגם בצומת לו העד נטמאת יש חשש חולין בעזרה, עיי' מהרש"א מה שמירן.

ה. אף דכבר מסקינן לעיל שהמקדש בעד אחד אף אם שניהם מודים אין חוששין לקדושו דאין דבר שבערוה פחות משנים, מכל מקום קסבר אביי דדוקא התם בקידושין איכא למימר דאין קידושין חלים שלא בפני צ' עדים ומעומ שמתן לה הוי מנחה, אבל הכא לענין זנות שאם צלמת זינתה הרי הציאה אוסרתה על בעלה בין צעדים בין שלא צעדים, ואין אנו צריכין אלא שידע הבעל

גליץ קנין תורה

אהני, יש ליישב זה בשני אופנים: **א.** דב' עדים האחרונים לא הכחישו לראשונים אלא הזימום (כיום שאתם מעידים שנשכית הייתם עמנו במקום פלוני, וגזירת הכתוב הוא בעדי הזומה דעדים האחרונים נאמנים נגד הראשונים. **ב.** דעדים האחרונים לא הכחישו לראשונים (ולומר שלא נשכית כלל) אלא העידו שהכניסו שפחה תחתיה (פ' שהעדים האחרונים היו עמה כל זמן שהיתה שם ומעולם לא נתייחדה עם העכו"ם, ואחר כך הוציאה משם והכניסו שפחה תחתיה, והעכו"ם (וכן העדים הראשונים) חשבו שהיא זו אבל באמת נתייחדו עם השפחה, נמצא דליכא הכחשה בין העדים, דמה שהעידו הראשונים שנתייחדה עם העכו"ם נתברר ע"י עדים האחרונים שלא היתה זו אלא שפחה שהכניסו תחתיה).

– רבא הביא ראיה לדבריו: ממעשה בברית מים של דיסקים (שם אדם או שם מקום) ביבנה שהיתה עומדת בחזקת שיש בה מ' סאה (ושכלו בה אנשים וכלים טמאים) ואח"כ מדודה ונמצאת חסירה, ונחלקו בו ר' טרפון ור' עקיבא בדינו:

ר' טרפון היה מטהר כל טהרות שנעשו על גבה (קודם שנמדדה) דס"ל דאולינן בתר חזקת המקוה שהיתה עומדת בחזקת שלימה ואמרינן השתא הוא דחסר. והביא ר' טרפון ראיה מדין כהן שעומד ומקריב על גבי המזבח ונודע שהוא **בן גרושה או בן חלוצה**, דנקטינן שעבודתו (ושעבד כבר) כשרה בדיעבד, והכא נמי לא מטמאינן למפרע". והא דעבודת בן גרושה או בן חלוצה כשרה בדיעבד ילפינן: **א.** דכתיב 'זהיתה לו ולזרעו אחריו; בין זרע כשר ובין זרע פסול (דהיינו חלל, ומ"ט דוקא בדיעבד ולא לכתחילה, דהא מחולל קרייה רחמנא, שנתחיל מקדושת כהן). **ב.** דכתיב 'ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה; אפילו חולין שבו (דהיינו חללין שבשבת לוי) תרצה. **ג.** דכתיב 'זבאת אל הכהן אשר יהיה בימים החם', וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל כהן שלא היה בימיו, אלא זה כשר ונתחיל (ואשמעינן דגם עבודתו כשרה בדיעבד).

ר' עקיבא היה מטמא למפרע כל טהרות שנעשו על גבה, דסבירא ליה דאולינן בתר חזקת האדם וקודם שטבל היה עומד בחזקת טומאה, ומדלא ידעינן מאימת חסרה המקוה אין לטהרו מספק. והביא ר' עקיבא ראיה מכהן שעומד ומקריב על גבי מזבח ונודע שהוא **בעל מום**, דנקטינן שעבודתו (ושעבד כבר) פסולה למפרע, הכא נמי מטמאינן למפרע כל טהרות שנעשו על גבה.

מלהיות כהן. עשה כן ינאי ונתן הציץ במצחו ואע"פ דלאו שעת עבודה היי מ"ט הי' מותר לעשות כן דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם¹⁰ וקמו כל חכמי ישראל ועל רגליהם לפי שהשם כתוב בו, וזקן אחד מהם ושמו יהודה בן גדידיה אמר לינאי המלך רב לך (וי לך) כתר מלכות והנה כתר כהונה לזרעו של אהרן, ואע"פ שגם ינאי המלך היה מזרעו של אהרן, מ"ט היו אומרים על אמו שנשכית במודיעים (ושכחיה פסולה לכהונה מדרבנן מחשש שמה נבעלה לעכו"ם שפסולה מכהונה, ועבר אביו של ינאי ונשאה, ונמצא ינאי הוא חלל מדרבנן ואינו ראוי לכהונה). **צוה ינאי לעיין בדבר** ואם כן הוא כדבריהם ולא נמצא, והוכרחו חכמי ישראל לבדול משם בשביל זעמו של ינאי המלך. ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי, אם הדייט בישראל כך הוא דינו (לסבול הרפתו ולא להנקם) האם כך הוא גם דינך שאתה מלך וכהן גדול שלא להנקם בהם. שאל לו ינאי מה יעשה לחכמי ישראל, והשיב אלעזר שיהרגם. שאל ינאי ותורה מה תהא עליה (שמה תשתבח), והשיב אלעזר הרי (ספר) תורה כרוכה ומונחת בקרן זוית (ובתוכה כתובים המצוות) כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד (ולא תשתבח). מיד נזרקה אפיקורסות בינאי, שהיה לו להשיב תינה תורה שכתב אבל תורה שבע"פ (שעוברת מדור לדור ע"י חכמי ישראל) מה תהא עליה ואם ייהרגם, ולא השיב כן, אלא מיד ותוצין הרעה ע"י אלעזר בן פועירה וצוה ינאי ויהרגו כל חכמי ישראל, והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שמח (שנמלט מהמת שהיה אחי אשתו של ינאי והחביאתו) והחזיר את התורה ליושנה.

מעשה **מביא אביי** ראיה ממה שאמרו 'ויבוקש הדבר ולא נמצא' (משמע שמתחילה הי' מקום לחוש ואח"כ החזיקו בכשרות), דאין לומר דמתחילה העידו ב' עדות שנשכית (ונתייחדה עם העכו"ם) ואח"כ הכחישום עדות אחרת ואמרו שלא נשכית, דא"כ למה סמכו על עדות הב' (והחזיקו בכשרות) יותר מעל עדות הראשונה. אלא לאו דמתחילה העיד עד אחד שנשכית, ואחר כך באו שנים והכחישוהו, וסמכו על השנים נגד האחד להחזיקו בכשרות; משמע אם לא היו באים שנים היה העד אחד נאמן לפוסלה אף שהוא דבר ערוה.

ומדחה רבא, דלעולם עד אחד אינו נאמן כלל בדבר ערוה, והכא מיירי בתרי ותרי, ואם תאמר מאי חזית דסמכת אהני סמוך

ככהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה דוקא, והיינו צענדלל זו כדאמר לקמן 'מקרה זו אפיקורסות'.

ט. כן פרש"י ע"פ הגמ' לעיל (דף נד), והקשו בתום (ד"ה סק) דלדרכה משמע הסם דהיינו דוקא בשעת עבודה אבל מיד שהיו יכולין להפשטן היו זקוקין להפשטן מדקאמר לא ניתנה מורה למלאכי השרת משמע דשלא לזרוך אסירא. ומילתו המוס' בשם ר"מ דלין שאני דכתיב בו והיה על מלחו חמיד, משמע דמותר שלא בשעת עבודה, אבל בשאר צגדים לא. מיהו ע"י בחי' הרשב"ן שהשיג על זה, ומיך דמעיקר הדין מותר ללבוש בגדי כהונה אפי' שלא בשעת עבודה, אלא דבמדינה אסור מדרבנן, וינאי המלך לא אשגת באיסור דרבנן, וע"ע בהערה הבא.

י. הק' הרשב"ן מה ראו חכמים שלא לערער על כהונתו במשך פ' שנה ששימש ככהונה עד עכשיו. ומי, דלפטר שהיו יודעין עד השתא שיש עדים מכשירים אותו, אבל לפי שעשה שלא כהוגן שהיטח את הציץ במדינה שהוא אסור מדרבנן (מיין) ואיך לא אשגת בדרבנן, ועוד שהי' בשעת אכילה ושכרות, לפיכך הקפיד הוקן ואמר לו שניח כבר כהונה, וע"ע בחי' הרשב"א.

יא. הקשו התוס' (ד"ה אמר) מה הביא ר' טרפון לרא' מכהן שנמלא בן גרושה, הא הסם אפילו נודע כולאי שהיה פסול בשעת עבודה אפילו הכי עבודתו כשרה כליפין מקראי, והא כה"ג גבי מקוה אם נמלא שמדידתו היתה מחלה בטעות ודאי טהרומו טמאות למפרע אפילו לר' טרפון, ולא פליגי ר' טרפון ור' עקיבא אלא באופן שאין יודעים מתי נחסרה, ומה שיך להביא ראיה מכהן שעבד עבודתו בפסול. ומילתו המוס' דלעולם פליגי ר' טרפון ור' עקיבא צ"י דייס: **א.** צהירות שנעשו על גביו ולא ידעינן מתי נחסרה, דמר אילי צמר חוקה דמקוה ומר אילי צמר חוקה דלדס, **ב.** במקוה שטבל בה כהן ואחר כך עבד העבודה, ושזו צלו עדים והעידו שהיה המקוה ודאי חקר קודם הטבילה, דר' טרפון אומר שהעבודה כשרה מדי דהו אבן גרושה וכן חלוצה, ור' עקיבא פוסל מדי דהו אבצל מוס, נמלא דהרואות שהציחו קאי על פלוגתא זו ולא על פלוגתא הראשונה.

קנין תורה גליץ

מעתה מביא רבא ראייה לדבריו ודאין עד אחד נאמן בדבר ערוה לפסול אפילו כשאין לו מכחישו, דמדקאמר 'בעל מום פסולו ביחיד' על כרחך לא מיירי שהכהן מכחישו (ואומר שאינו בעל מום) דאם כן לא היה העד מהימן, אלא ודאי מיירי שהכהן שותק, ואם כן דכותיה מיירי בבן גרושה ובן חלוצה (שעד אחד מעיד על הכהן שהוא בן גרושה או חלוצה והכהן שותק) וקתני שאין העד נאמן דבעינן ב' עדים להעיד שהוא בן גרושה או בן חלוצה (ושמע מינה שעד אחד אינו נאמן בדבר ערוה לפסול אף אם בעל הדין שותק).

ומדחה אביי, דלעולם עד אחד נאמן אפילו בדבר ערוה היכא שהבעל דין שותק, והכא מיירי דקא מכחיש ליה ולכך אין העד נאמן ובבן גרושה ובן חלוצה אלא בעינן שני עדים, ומכל מקום נאמן עד אחד להעיד על הכהן שהוא בעל מום (אף אם הכהן מכחישו), דמצי למימר ליה אם אינך בעל מום הפשט בגדיך ונראה (והיינו דקתני בעל מום פסולו כגופו, פ"י שנוכל לברר הדברים, וכן מקוה חסרונו לפנינו, ולכך נאמן עד אחד להעיד עליהם אף אם אחר מכחישו).

והא דעבודת בעל מום פסולה אף בדיעבד ילפינן מדכתיב 'לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום', ואות וי"ו דשלום קמיעה היא ויכאילו כתיב 'שלום', לאשמעינן שאין עבודתו כשרה אלא כשהוא שלם ולא חסר.

והוסיף ר' עקיבא להוכיח, דיותר עדיף להשוות מקוה שנחסרה לכהן שנמצא בעל מום מלהשוותו לכהן שנמצא בן גרושה או בן חלוצה, מתרי טעמי: **א.** מקוה פסולו ביחיד ושם בא אחד ואומר אני מודתיו ונמצא חסר נאמן, דעד אחד נאמן באיסורין וגם בעל מום פסולו ביחיד ושם בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן לפסולו מכהונה, ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שאינו נפסל אלא בשנים ואבל עד אחד שמעיד עליו שהוא בן גרושה או בן חלוצה אינו נאמן. **ב.** מקוה פסולו בגופו וגם בעל מום הוא פסול בגופו, ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מחמת אחרים (והיינו אמרו). כשמע ר' טרפון דברי ר' עקיבא אלו אמר לו 'עקיבא, כל הפורש ממך כפורש מן החיים'.

שאלות ותשובות לחזרה

דף ס"ה

א. הוא אומר קדשתך והיא אומרת לא קדשתני; מה דין הבעל והאשה?

הוא אסור בקרובותיה (דשויהו עליה חתיכה דאיסורא בהודאתו), והיא מותרת בקרוביו (שאינו נאמן לאוסרם עליה).

ב. בציור הנ"ל; האם מבקשין ממנו או כופין אותו ליתן לה גט? ולמה?

אין מבקשין וכל שכן שאין כופין, דהאשה אינה צריכה גט ומותרת בקרוביו, ואם יתן לה גט תאסר לינשא לאחיו.

ג. היא אומרת קדשתני והוא אומר לא קדשתך; מה דין הבעל והאשה?

אם אינו נותן לה גט, הוא מותר בקרובותיה (שאינה נאמנת לאוסרם עליה), והיא אסורה לכולי עלמא כדין אשת איש (דשויהו אנפשה חתיכה דאיסורא). אם נותן לה גט, נאסר הוא על ידי זה בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו ומותרת לעלמא.

ד. בציור הנ"ל; האם מבקשין ממנו או כופין אותו ליתן לה גט? ובאופן שנתן לה גט האם צריך ליתן גם כתובה או לא?

אין כופין אותו ליתן לה גט אלא מבקשין (שצריך בקשה לאסור עצמו בקרובותיה כדי להתיירא לינשא הואיל ואין חפץ בה). ולענין כתובה: אם נתן גט מחמת שביקשו ממנו, אינו צריך ליתן לה כתובה (דמעצרו מעולם לא קדשה ואינה צריכה גט, ולא נתן לה גט אלא כדי להתיירא להנשא שאסרה עצמה בדיבורה), אבל אם נתן גט מעצמו בלא בקשה, כופין אותו ליתן לה כתובה (דגלי דעתיה שקדשה, ואוסרה יש לה כתובה).

ה. הוא אומר קדשתך והיא אומרת לא קדשת אלא בתי; מה דין הבעל והאשה והבת?

הבעל אסור בקרובות האם (דשויהו עליה חתיכה דאיסורא בהודאתו) ומותר בקרובות הבת (שהרי לא הורה על הבת אלא על אמה), והאם מותרת בקרוביו (כגיל שאינו נאמן להעיד עליה), וגם הבת מותרת בקרוביו (שאינה אמה נאמנת להעיד עליה).

גליץ קנין תורה

ו. הוא אומר קידשתי את בתך והיא אומרת לא קדשת אלא אותי; מה דין הבעל והאשה והבת?

הבעל אסור בקרובות הבת [דשוינהו עליה חתיכה דאיסורא בהודאתה] ומותר בקרובות האם [שהרי לא הודה עלי' אלא על בתה], והאם אסורה בקרוביו [דשוינהו עליה חתיכה דאיסורא בהודאתה], והבת מותרת בקרוביו [שאינו נאמן לאוסרם עליה].

ז. מאחר דקתני 'הוא אומר קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני' [ואשמעינן דמי שלא אסר עצמו אינו נאסר] למה איצטריך למיתני 'היא אומרת קדשתני והוא אומר לא קדשתיך'?

דאי אשמעינן רק גבי ידידה הו"א דגברא לא איכפת ליה לשקר [ולאסור עצמו בקרובותיה חנם, מאחר שאינו נאסר ע"ז אכולי עלמא] ומקרי ואמר [שקדשה אפי' שלא קדשה], אבל אשה שאמרה קדשתני [דאסרה נפשה אכולי עלמא עד שיתן לה גט] אי לאו דקים לה שקידשה לא הות אמרה ותהא נאמנת אף עליו [לאוסרו בקרובותיה אפי' לא נתן לה גט] קמ"ל שאינה נאמנת אלא על עצמה.

ח. מאחר דאשמעינן בין גבי איש ובין גבי אשה שאינם נאמנים אלא על עצמם, למה איצטריך למיתני 'הוא אומר קדשתיך והיא אומרת לא קידשת אלא בתי', וכן 'הוא אומר קדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשת אלא אותי'?

הוא אומר קדשתיך והיא אומרת לא קידשת אלא בתי, דסד"א דאע"פ דמדאורייתא הימניה רחמנא רק לאב על בתו ולא לאם על בתה, מ"מ מדרבנן הימנוה אף לאם על בתה [ותהא הבת צריכה גט ותאסר בקרוביו], קמ"ל שאינה נאמנת. הוא אומר קדשתי את בתך והיא אומרת לא קידשת אלא אותי, לא איצטריך, אלא אידי דתנא הא תנא נמי הא.

ט. המקדש בעד אחד ואין שניהם מודים לדברי העד, חוששין לקדשו או לא?
לכולי עלמא אין חוששין לקדשו.

י. המקדש בעד אחד ושניהם מודים לדברי העד, חוששין לקדשו או לא? ולמה?

לרב פפא חוששין לקדשו [דס"ל הא דאין חוששין לעד אחד משום דלא מהימן והכא הא הימנוה]; לרב יהודה אין ולא רפיא בידיה; לרב נחמן אמר שמואל וכן לרב ולרב כהנא ואיכא דאמרי אף לרבי אין חוששין לקדשו, וכן הוא מסקנת הגמרא, וטעמא דילפינן גזירה שוה 'דבר דבר' מממון שאין קדושין חלים בלא שני עדים.

יא. מתני' דקתני הוא אומר קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו; האם מייירי בדליכא עדים כלל, או בדאיכא ב' עדים, או בדאיכא עד אחד שמעיד כדבריו? ולמה?

בדליכא עדים כלל ודאי לא מייירי דא"כ אמאי אסור בקרובותיה [דלכ"ע לא אולין בתר הודאת בע"ד עצמו בלי עדות], ובדאיכא ב' עדים נמי לא מייירי דא"כ אמאי מותרת בקרוביו; אלא למ"ד המקדש בעד א' [ושניהם מודים] חוששין לקדשו איכא לאוקמי בדאיכא עד אחד, ולמ"ד אין חוששין לקדשו צ"ל דמייירי שאמר לה קדשתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים.

יב. המגרש את אשתו מן הנשואין ולנה עמו בפונדקי, נחלקו בו בית שמאי ובית הלל; באיזה אופן פליגי למסקנת הגמרא?

בדאיכא עדי יחוד וליכא עדי ביאה; ב"ש סברי לא אמרינן הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה ואינה צריכה גט שני, וב"ה סברי אמרינן הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה וצריכה גט שני. [אבל היכא דאיכא עדי ביאה לכ"ע צריכה גט שני, והיכא דאיכא עד אחד על הביאה ושניהם מודים, תלוי בדין המקדש בעד אחד, דלמ"ד חוששין לקדשו צריכה גט שני ולמ"ד אין חוששין לקדשו אין צריכה גט שני].

יג. המגרש את אשתו מן האירוסין ולנה עמו בפונדקי, מה הדין לבית שמאי ולבית הלל?

כו"ע מודים שאינה צריכה הימנו גט שני [בציור הניל דאיכא רק עדי יחוד ולא עדי ביאה], דלא אמרינן הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה מפני שאין לבו גס בה.

יד. שנים שבאו מומדינת הים ואשה עמהם וחבילה עמהם ושניהם אומרים זו אשתי וזה עבדי וזו חבילתי והאשה אומרת אלו שני עבדי וחבילה שלי; מה דין האשה לינשא לעלמא ומה הדין עם החבילה?

אם יש ב' עדים לזה וב' עדים לזה, שניהם נותנים לה גט וממ"נ יש לה כתובה מן החבילה, אבל אין לה חלק כלל במותר

גליץ קנין תורה

החבילה [דהאיכא סהדי לכל חד מנייהו שהחבילה שלו דלא כטענתה] אלא מותר החבילה מוטל בספק רק בין שניהם. **אם אין להם עדות כלל**, האשה מותרת לעלמא בלא גט, וכן **אם יש עד א' לזה ועד א' לזה** מותרת ג"כ בלא גט דהו"ל עד אחד בהכחשה, ובב' אופנים אלו תהא כל החבילה מוטלת בספק בין שלשתן [ומנחת עד שיבא אליהו], ובכד"ג אם באו מעצמן ליתן לה גט, צריכים גם ליתן לה כתובה, ולר' מאיר דס"ל מטלטלי משתעבדי לכתובה יכולה או לגבות כתובתה מן החבילה ממה נפשך [ומותר הכתובה יהא מוטל בספק בין שלשתן עד שיבא אליהו כנ"ל].

מ.ו. האומר שקידש אשה ואין לו עדות כלל [ואיכא רק הודאת בעל דין], חוששין לקדושו או לא? ולמה?

אין חוששין. ולא דמי לממון דאמרינן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי, דשאני התם דלא קא חב לאחריני, משא"כ בקידושין דקא חייב לאחריני בהודאתו [שקדושותיה נאסרו בו וקרוביו נאסרין בה].

מ.ז. הא דבעינן ב' עדים בדבר שבממון, הוא משום נאמנות שלא יוכלו הצדדים להזוור בהם או הוי כדי לקיים המקח? ולמאי נפקא מינה?
לא איברו סהדי אלא לשיקרי ולא לקיים המקח, ונפ"מ דשני צדדים שמאמינים זה לזה אינם צריכים עדים.

דף ס"ו

י.ז. למה הוצרך אביי לומר בין באכילת חלב ובין במהרות ובין בשור שנרבע שאם העיד עד אחד והלה שותק מהימן?

אי אשמעינן רק בחלב הו"א התם שתיקתו הודאה דאי לאו הכי הא עבד חולין בעזרה משא"כ בטהרות דילמא האי דשתיק דסבר חזי ליה בימי טומאתו, קמ"ל. ואי אשמעינן טהרות הו"א התם שתיקתו הודאה דאי לאו הכי לא הוי שתיק דקא מפסיד ליה בימי טהרתו, אבל בשורו שנרבע דילמא שתק דלא איכפת ליה דלאו כל השוורים קיימי לגבי מובה, קמ"ל.

י.ח. עד אחד אומר אשתך זינתה והלה שותק, נאמן העד או לא? ולמה?

מחלוקת; לאביי נאמן כיון שהלה שתק ולא הכחישו, לרבא אינו נאמן דהוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים.

י.ט. ההוא סמיא שהעיד בו השליח שאשתו זינתה; מה הורה לו שמואל? (לאביי, לרבא)

אמר לו אי מהימן לך זיל אפקה ואי לא לא תפיק; אביי מפרש דאי מהימן לך כשאר עד אחד [שאינו מפסולי עדות דלאו גולנא הוא] זיל אפקה מדינא [דכיון ששתק נאמן העד], ורבא מפרש דמעיקר הדין בכל גוונא מותרת כיון דליכא ב' עדים, אלא אי מוחזק לך האי עד אחד כבי תרי חייב אתה להוציאה לצאת ידי שמים [עי' תוריה"ז].

כ. למה אכל ינאי המלך מלוחים אחר שכבש ששים כרכים?

זכר לאבותינו שעסקו בבנין בית שני שהיו עניים ואכלו מלוחים, וביקש ינאי להודות בזה לד' על שהצליחו והעשירו.

כ.א. איך הותר לינאי המלך ללבוש ציץ שלא בשעת העבודה? (רש"י)

דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם (עי' תור"ה הקס).

כ.ב. היכן נזרקה אפיקורסות בינאי המלך?

ששאל לאלעזר בן פועירה תורה מה תהא עליה, והשיב לו אלעזר תורה מונחת בקרן זווית וכו', והו"ל לינאי לומר לו התינת תורה שבכתב אבל תורה שבעל פה מה תהא עליה.

כ.ג. איך ניצל שמעון בן שטח יותר משאר חכמים? (רש"י)

שהיה שמעון בן שטח אחי אשתו של ינאי המלך והיא החביאתו.

כ.ד. 'זיבוקש הדבר ולא נמצא'; למה ליכא לפרש דב' עדים העידו שנשכית וב' העידו שלא נשכית? ואיך מפרשינן ליה אביי ורבא?

ליכא למימר תרי ותרי, דא"כ מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני. אביי מפרש, דעד אחד העיד שנשכית, ובאו שנים

קנין תורה גליון

והכחישוהו [אבל אי לאו שהכחישוהו היה העד נאמן]. **רבא מפרש** דהוי תרי ותרי, ומיירי; **א.** שהאחרונים לא הכחישו לראשונים אלא הזימום [וגויה"כ הוא בעדי הומה שהמזימים נאמנים], **ב.** שהאחרונים העידו שהכניסו שפחה תחתיה [ולכך נאמנים דליכא הכחשה].

כה. מקוה שהיה בחזקת מלאה ונמדדה ונמצאה חסרה; מאי טעמיה דר' טרפון שטיהר למפרע ומאי טעמיה דר' עקיבא שטימא למפרע? ומאי הכי הכי כל אחד ראה לדבריו?

לר' **טרפון**, אולינן בתר חזקת המקוה דבחזקת שלם הוא עומד, והביא ראייה מכהן העומד ומקריב ע"ג המזבח ונדע שהוא בן גרושה או בן חלוצה דעבודתו שעבד כבר כשרה למפרע. לר' **עקיבא**, אולינן בתר חזקת אדם וכלים שנטבלו דבחזקת טמא היו עומדים, והביא ראייה מכהן העומד ומקריב ע"ג המזבח ונדע שהוא בעל מום דעבודתו פסולה למפרע.

כו. מה הוסיף ר' עקיבא סברא כדבריו נגד הוכחת ר' טרפון? (כ"סברות)

א. מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים. **ב.** מקוה פסולו בגופו ובעל מום פסולו בגופו, ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים.

כז. הא דאמר ר' עקיבא 'בעל מום פסולו ביחיד'; איך מפרש לה אביי ואיך מפרש לה רבא?

לאביי, כשאינן הכהן מכחישו [אבל אם היה מכחישו לא היה העד נאמן]. **לרבא**, אף אם הכהן מכחישו, דמצי למימר ליה אם אינך בעל מום הפשט בגדיך ונראה.

כה. מנא ילפינן ככהן שהוא בן גרושה או בן חלוצה דעבודתו כשרה כדיעבד?

א. דכתיב 'זהיתה לו ולזרעו אחרי', בין זרע כשר ובין זרע פסול. **ב.** דכתיב 'ברך ד' חילו ופועל ידיו תרצה', אפילו חולין שבו. **ג.** דכתיב 'זבאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם', וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל כהן שלא היה בימיו, אלא זהו כשר ונתחלל.

כז. מנא ילפינן ככהן שהוא בעל מום דעבודתו פסולה כדיעבד?

דכתיב 'לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום', ואות וי"ו דשלום קטיעה היא, לאשמעינן שאין עבודתו כשרה אלא כשהוא שלם ולא חסר.

ברכות לראש משביר

ידידנו הנגיד הנכבד רודף צדקה וחסד,
אוהב תורה ומוקיר רבנן ותלמידיהון

מו"ה יחיאל מיכל ראזנבערג הי"ו
נציב חודש אדר

לעי"נ חותנו הרבני החסיד המפורסם

מוה"ר יוסף שמואל ב"ר מתתיהו לאנדוי ע"ה

זכות התורה תעמוד לו להתברך בכל משאלות לבו לטובה
לאורך ימים ושנים טובות - ויתקיים בו הבטחת נביאי אמת וצדק
לא ימושו מפיו ומפי זרעך ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם

בברכת התורה,

הנהלת חבורת קנין תורה